

# KIS LAP



1903. márczius 1-én.

Ara negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 24 fillér.

Megjelen minden vasárnap.



ITT A PERECZ... (Lásd a 136. lapon.)

## A HÁROM KENYERES-PAJTÁS.

— Elbeszélés. —

Irta **GAÁL MÓZES.**

(Folytatás.)

*Nyolczadik fejezet.*

### Küzdelem a kenyérért.

**V**ALAMI fényes nagy palotában nem fogadtak szállást, mert a paloták csak arra valók, hogy a szegény ember fia megbámulja őket. A cifra ruhás szolgák ugyancsak furcsa szemmel néznének reá, ha be akarna menni.

A Kerepesi-ut sarkán egy bibircsós arcu vén asszony árult főtt kukoriczát, zsemlet, almát, szentjános-kenyeret s más efféle hasznos, emmi-való holmikát. Menyus indítványára vettek hat cső kukoriczát, három zsemlet, s ott az utca-sarkon leültek egy-egy sarok-kőre, mert nagyon fáradtak voltak, s jóízűen ettek.

A vén asszony nézte őket, hallotta a beszélgetésüket.

— Hol hálunk fiuk? kérdezte Bódi.

— Vendég-fogadóban, válaszolt Menyus, amint tele szájjal harapdálta a főtt kukoriczát s közbe-közbe egyet falt a két napos zsemleből, melyet a kofa éppen ebből az okból egy krajczár engedményes áron adott nekik.

— Az nagyon drága multság, jegyzé meg Bódi. Nekünk, míg munkát kapunk, nagyon takarékosoknak kell lennünk.

— Én is azt mondom, tévé hozzá Gazsi.

— Megálljatok, valamit gondoltam, szólt meg Bódi.

— Egy kis pogácsát is vehetnénk, vágott közbe Menyus, kinek a vacsora igen soványnak s főleg nagyon kevésnek tetszett.

Bódi vett három nagy tepertős pogácsát a vén asszonytól, aki rendkívül örvendett, hogy áru-czikkei ekkora kelendőségnek örvendenek. Rádásul három kis ránczos almát is keresgélt ki kosarából, s oda adta a fiuknak.

— Maguk honnan valók? kérdezte Bóditól.

— Messziről jöttünk, asszonyság, s nem ismerünk senkit ebben a nagy városban, felelte Bódi.

— És művészek akarunk lenni, tette hozzá Menyus, a tekintélyes pogácsát éppen derékba harapva.

— Éjjeli kvártélyra volna szükségünk.

— Akad az is; éppen jó, hogy utamba kerültek... Bizony jó, mert Budapest nagyon veszedelmes város... mesélte az öreg asszony; és nagyon drága.

— Pénzünk nincsen sok, de majd dolgozunk és szerzünk, mondta Bódi... Ha egy jó kvártélyra igazitana, megköszönök.

Ekkor jött oda Samu, az asszony tizenegy esztendő unokája. Bátor, eszes arcu fiúcska volt. Belé-nyult a nagymamája kosarába s egy darab szent-jános kenyeret vett ki.

— Eladtad az ujságokat mind? kérdezte a nagymama.

— Bizony el! Itt az ötven krajczár, de adjon két pogácsát is, mert éhes vagyok.

— Samuka, vedesd ezeket a fiatal urakat a kvártélyra. A belső szobában fognak hálni.

— Hát a nyomdász urral mi lesz?

— Semmi sem lesz. Ha reggel haza jön, lefekszik a konyhában, s punktum.

— Jól van, én nem bánom.

Samuka a nagymamája kosarából villámgyors mozdulattal öt szem szilvát vett ki, s intett a három fiatal urnak, hogy jöjjenek vele.

A lilium-utcai házba vitta őket, mely rengeteg nagy volt. Kis udvara s tömérdek sötét kis szobája olybá tüntette fel, mint holmi kaszárnyát. Valósággal kaszárnya volt: a szegények kaszárnyája.

Az a bizonyos belső szoba se szép nem volt, se nagy nem volt. Ágy is csak egy került benne. Egy kopott bőr divánból, egy viaszos vászonnal leborított asztalból, néhány székből telt a többi butorzat.

Samuka meggyújtotta a konyha-lámpást s azt mondta a fiatal uraknak, hogy fekdüdjenek le. Az ágyban van három vánkos, egy takaró. A padlásról lehozott két rongyból készített pokrócot, azt is beadta

a fiatal uraknak, hogy legyen mivel takaróznok. Aztán jó éjszakát kívánt nekik s füttyörészve ment ki a szállásból, hogy segítsen a nagynyjának haza tolni a boltot. Ez a bolt pedig az a kétkerekű szekérke volt, melyből a vén asszony a sátrat rögtönözte; más szóval kifejezve: az áru-csarnokot.

A kenyeres pajtások igen pompásan aludtak. Mikor az ember nagyon fáradt, akkor nem igen válogat. Gazsi és Bódi befeküdtek a széles ágyba. Menyus végig nyújtózott a bőr-diványon, mely minden mozdulatra keservesen nyögött, mint ha kérte volna, hogy legyen irgalmas, ne törje össze az ő vén csontjait, bordáit.

Másnap megkezdődött a küzdelem az étellel.

Samuka kalauzolta őket a nagy városnak száz meg száz utcáján keresztül-kasul. Ahány lakatos üzlet mellett elmentek, Bódi mindenik előtt megállott. Bement s ajálkozott segédnek.

A felelet ez volt:

— Hja, barátom, nincs munka. Igen rossz idők járnak. Próbálja meg valahol vidéken. Ott hamarább kap munkát.

— Hiszen éppen vidékről jövök, mondá Bódi.

— Éppen ez a baj. Mindenki feljön a vidékről. Az egész világ ide csődül. Hogy tudjon itt annyi ember megélni?

Menyus az ő agyag- és gipsz-figuráit bekötötte egy vörös kendőbe s bement az olyan boltokba, ahol a kiratban gipsz-figurákat s egyéb kép-faragói dolgokat látott.

A nagy urak, kiknek arany foglalatú pápa-szemők volt, a szemébe kacagtak szegény Menyusnak.

— Aztán barátockám, mondá az egyik poczakos ur, melyik mester iskolájában tanult?

— Nem tanultam senkinél, csak a talián-nál, válaszolt Menyus.

— Járt-e Münchenben?

— Nem én, azt sem tudom, hol van?

— Az baj! Nagy baj!

— Hiszen most akarok én tanulni. Azért jöttem szeretett hazánk fővárosába.

— Hm, aztán ezen kívül még miféle mesterséget tud?

— Tudok én sokat. Rámázok, aranyozok képéket, esztergályozok, órát reperálok. Még lámpást is gyujtogatok, ha eljárhatok a szobrászati iskolába.

A sok közül akadt egy derék uri emberre, aki így szólott hozzá:

— Barátom, följegyzem a nevéte s majd értesíteni fogom, ha akad valami munka.

Gazsi is hóna alá vette a rajzait s bement a papiros-kereskedőkhöz; azok elküldték a kép-kereskedőkhöz, azok eligazították a képes-újság-kiadókhöz, azok meg tovább a rajz-iskolák igazgatóihoz.

Ez alatt pedig egyik hét a másik után telt el. A kenyeres pajtások minden nap megettek hetvenöt krajczárt. Ebből jutott egyre huszonöt krajczár. A kvártélyért fizettek napjára husz krajczárt.

A sok járás-keles megette a cipőjüknek a talpát. Ha esős idő volt, a víz szépen bekérezkedett a cipőjükbe, azaz hogy kéreztelen is beszívargott. Menyusnak igen gyöngé állapotban volt a ruhája, hanem a kék ing még tartott. Csak az arcza lett napról-napra savanyubb.

Nincs a világon keservesebb dolog, mint ha az ember minden nap avval a gondolattal fekszik le, hogy holnapra nem tudja mi lesz; s ha minden este össze számlálja a garaskáit és azt tapasztalja, hogy nem több, hanem kevesebb lett. Örökké kevesebb.

A legjobban Mennyus volt elszontyorodva. Egyszer így szólott a pajtásaihoz:

— Tudjátok mit mondok, fiuk? Itt szeretett hazánk fővárosában mi éhen fogunk veszni. Azt ajánlom, hogy vándoroljunk ki Amerikába!

— Ne beszélj zöldséget, Menyus! vágott közbe Bódi. Azt hiszed, hogy gyalog eljuthatunk oda? S mit keresnénk ott? Ha már ide jöttünk, itt kell megpróbálnunk, hogy tudunk-e boldogulni. Mit gondolsz te, Gazsi?

— Tudja a jó Isten, hogy mit gondolok? Megint csak azt mondom, amit már egyszer mondtam: jobb lett volna nekem is valami mesterséget tanulnom. Akkor te is, én is ott dolgoznánk abba a város-

ban s neked nem jutott volna az eszedbe hogy...

— Lári-fári! De már így ne beszélj! Én nem jöttem a te kedvéért föl, én a magam kedvéért jöttem. Neked pedig nagyon jó volt, hogy rajzolni tanultál, mert én a fejemet adom oda, hogy belőled híres ember lesz, csak ebből a Menyusból nem lesz semmi.

A három kenyeres pajtás vett aztán tiz krajczáron töpörtöt a hentesnél, hat krajczáron kenyeret, és megvacsoráltak. Szépen békességesen fogyasztották el s Bódi kiszámította, hogy még egy hétre való pénzük van. Ha elfogy, eladja a zsebbeli óráját s abból megint élének egy hétig. Két hét alatt nagyot változik a világ, s változni fog az ő sorsuk is.

Menyust, minekutána jól lakott, megszállotta megint a próféta i hlet és kezdte fősteni a jövőt. Hogy azonban egészen haszon nélkül ne töltsse az idejét, lehuzta a fél cipőjét, s kezdte foltozgatni, mert Menyus ehhez is értett, az pedig sohasem árt, ha valaki mindenhez ért.

(Folytatása következik.)

## JÓ EGÉSZSÉG.

Hüvös időben ne menj nedves hajdonfőtt ki a szabadba, mert fejed könnyen meghűlhet.

\*

Az utcán sok könnyelmű gyermek kigombolt kabáttal jár még szeles, hideg időben is, pedig a felső kabát arra való, hogy az utca hidege s a szél ellen védjen.

\*

Ha nagyon sokat szaladgáltok, akkor erősen megizzadtok s hideg időben ebből keletkezik a legtöbb betegség. Azért ha izzadni kezdtek, menjetek azonnal jól fűtött helyiségbe, ahol ruhátok teljesen megszáradhat. Addig is, míg ilyen meleg szobába értek, ne álljatok meg egy pillanatra sem, hanem folyton mozogjatok, mert akkor nem fogtok annyira átfázni.

Doktor bácsi.

## ITT A PERECZ...

(Képpel a czimlapon.)

*Itt a perecz, fiuk, lányok! ...  
Ide, hozzám, vegyétek!  
S mint amilyen az én kedvem,  
Oly jó kedvvel egyétek,  
Mert hát biz' én azt se tudom,  
Hogy a rossz kedv miféle.  
Ha szívecbe suhanna be,  
Azt kiáltnám: ki véle!*

*Már messziről kerül engem,  
Elíjeszti éncem:  
Mert én bizony énekléssel  
Vidámitom életem.  
Dalolok, ha a kelő nap  
Ragyogja bé az eget,  
S akkor is, ha jó az este  
S komor árnya fenyeget.*

*És haza is dallal térek,  
Vidám kedvvel, nevetve;  
Mosolyogva fogad anyám,  
Bu-bánatát feledve.  
Vig dalomtól a redők is  
Elsimulnak homlokán,  
Szelíd szeme a szeretet  
Fény-özönét ontja rám.*

*Jertek hát ti jó gyermekek,  
Gyűljön a pénz szaporán!  
Anyám gyöngye, én keresem  
Ebédem és vacsorám,  
Az övét is én keresem,  
S vajha gazdag lehetnék,  
Hogy anyámért, jó anyámért  
Százszor többet tehetnék!*

Roboz Andor.

## A KIS EZER-MESTER.

### A bűvös fal.

Multkor a bűvös székéről beszéltem nektek, ma meg a bűvös falról szólok.

Allítsátok társatokat háttal oly módon a falhoz, hogy mindkét lába érintse azt. Már most dobjatok lába elé egy zsebken-dőt és szólítsátok fel, hogy emelje fel, de anélkül, hogy elmozdulna helyéről.

Hiába fog küzdegni, hogy lehajoljon érte. Nem fog neki sikerülni.



## INNEN-ONNAN.

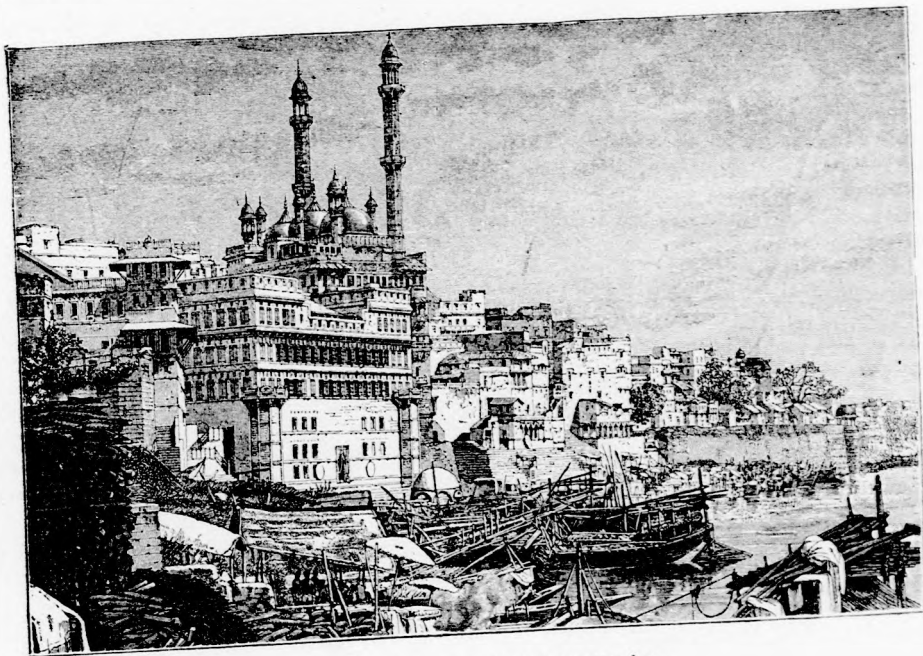
**Benáresz** Elő-Indiának, ha nem is a legszebb, de kétségkívül egyik legérdekesebb városa. Azzá teszi régisége és az a körülmény, hogy a hinduk szent városa. A Gangesz folyó mellett terül el, még pedig olyan helyén, mely az esős év-szakban 1000 s még a száraz év-szakban is 500—600 méter széles. A folyó magas partjairól széles lépcsők, gátak vezetnek le a vízhez. E lépcsők a városnak legérdekesebb helye. Ide gyűlnek ugyanis össze a hinduk, akik a Gangesz vizét szentnek tekintik. Itt sétálgatnak, itt fürdenek, imádkoznak, prédikálnak és itt égettetik el magukat haláluk után. Maga a város két részből áll. Az újból és a régiből. Az utóbbi utcái szűkek, piszkosak, a házak 3—6 emeletesek. A ház-tömegből különösen a csillag-vizsgáló és a mecset 44 méter magas tornyai válnak ki. Az új város-részt az angolok építették és európai jellegű. Benáreszt évenként 100.000-nél több hindu zarándok keresi fel, úgy, hogy a város, melynek amúgy is negyed millió lakosa van, rendkívül élénk. Benáresz, mint kereskedelmi és iparos hely is nagyon jelentékeny. Különösen pompás arannyal és

ezüsttel átszőtt selyem-szövevei (brokát) híresek. Ezeket egész Indiában keresik és drága áron vásárolják.

**A pók-háló** olyan könnyű, hogy számítások szerint 28.000 póknak egész éven át kellene dogoznia, hogy hálójukból fél kilogrammnyi gyűljön össze.

**A szőkék száma** egy német tudós szerint ma jóval kisebb, mint régebben volt. Az irlandiak között másfél-száz évvel ezelőtt még ritkaság volt a barna ember, ma pedig a szőke a ritkaság.

**Gyermek-ügyvéd.** Amerikai lapok írják a következő esetet. Howse Gilbert atchinsoni bírónak a kis fia, nagy érdeklődést mutatott a törvények iránt és csakhamar olyan járatos lett bennük, hogy édes atyja az irodájában is hasznát vehette tudományának és 13 éves korában vizsgálatot tétetett vele. A vizsgálók semmiben sem tudták az eszes gyereket megfogni és azért kénytelenek voltak neki az ügyvédi oklevelet megadni, bár Kansasz állam törvényei értelmében az ifju csakis 21-ik élet-évének betöltése után nyithat ügyvédi irodát.



BENÁRESZ A GANGES PARTJÁN.

## A KÖLTŐ-KIRÁLY.

(Jókai Mór születésének 78-dik évfordulója.)

Az 1825-ik év február 19-ike nevezetes nap a magyar nemzet történetében, mert ezen a napon született Komáromban a legnagyobb magyar regény-író: *Jókai Mór*. Az elmúlt csütörtökön volt ennek a napnak a 78-ik évfordulója, amikor is mindenfelé nagy lelkesedéssel ünnepelték meg Jókai születése-napját. De a legszebb, leglélekelőbb ünnep a Nemzeti Színházban volt, ahol maga az ősz költő király is megjelent és ahol e napon egyik legszebb szindarabját játszották: az *Arany-embert*.

Közöttetek kedves olvasóim, igen kevesen lesznek olyanok, akik Jókai Mór gyönyörűségeit írásait ösmernétek. És ez csakis a zsenge korotokon mulik, mert mihelyt megnövekedtek, előveszitek majd az ő gyönyörű regényeit, hogy elolvassatok és elmerüljete azoknak bűbajos szépségeiben.

Az isteni gondviselés Jókait olyan tehetséggel ruházta fel, hogy hozzá hasonló magyar regény-író még nem született.

De ezt az ő fényes tehetségét kiváló szorgalmával ő maga fejlesztette olyan hatalmassá, hogy amit 20 éves kora óta írt, azzal év-tizedeken át az emberek száz-ezreit oktatta, lelkesítette és gyönyörködtette és fogja még lelkesíteni mindaddig, amíg magyar ember élni fog.

Jókai Mór már kora ifjúságában feltűnt hatalmas költői tehetségével és lángoló hazaszeretetével. Petőfivel együtt 1848-ban mint vezető vett részt az ifjúságnak a magyar szabadság kivívására irányuló minden mozgalmában. (Erről a közeledő márczius 15-én bővebben megemlékezem.) Majd kizárólag az írásnak szentelte minden idejét és így, vagy 60 év óta nem mult el egy esztendő sem, hogy meg ne jelent volna egy-két pompás regénye, számtalan költeménye, szindarabja, elbeszélése.

Az ő munkáinak olvasása, az ő költészetének szépségei olyan hatással vannak az olvasóra, mint ha a szunnyadó rét öléből virág-illat szállana felé, mint ha az erdők csöndjéből édesen csengő madár-dal szólna meg.

És Jókai Mór még ma is, 78 éves korában fáradhatatlan dolgozik. Ahelyett, hogy pihenne, az ősz mester mindnyájunk

öröme és gyönyörűségére gazdagítja irodalmunkat remekműveivel.

Ép egészségben, friss erővel jelent meg mult csütörtökön a születése napján, a Nemzeti Színházban, ahol — mint említettem — lélekelőbb ünnepet rendeztek a tiszteletére.

Babér-koszoruk és virág-bokréták egész erdejét hordták a szinpadra tisztelői.

Azután a disz-ruhás küldöttségek érkeztek meg. Köztük a budapesti ifjúság is. Az összegyűltek dörgő »éljen«-nel fogadták Jókait midőn belépett. Majd szózatoss beszédeket intéztek hozzá. Hirdették az ő nagyságát, tolmácsolták az iránta érzett nagy szeretetet. És bizony: a nagy szeretetnek ily magasztos nyilvánulásától könny csillogott az ősz mester szemében, aki eképen válaszolt a hozzá intézett üdvözlésekre:

»Szeretteim!

Nem vagyok képes kifejezni azt az örömet, azt a tulvilági gyönyörűséget, amit e pillanatban érzek.

Ez a nap föltámaszt bennem minden erőt: ez a szeretet arra ösztönöz, hogy tovább haladjak eddigi pályámon, tovább folytassam a munkát a színház, az irodalom, a magyar közönség szolgálatában.

Nem tudom kimondani, amit érzek. De ezennel fogadom, hogy ameddig élek s ameddig az elmémmel rendelkezem: munkásságomat azoknak fogom szentelni, akik számomra ezt a mai napot, ezt a rendkívüli örömet megszerezték. Az Isten áldja meg benneteket Magyarországot!«

Lelkes éljenzés és taps dörgött végig a szinpadon, amikor Jókai áldás-szerű szavai elhangzottak.

Majd föllebbent a függöny és a közönség addig tapsolt míg *Jókai* a szinpadon is megjelent. Perczekig tapsolták most megint az öreg költőt. Azután előadták az ő remekét.

Ime — a Jókai arcképe. Nézzétek őt áhítatosan és véssétek emléketekbe az ő nemes vonásait és kívánjátok ti is, hogy a Mindenható tartsa meg nemzetünknek költő-fejedelmünket, még nagyon hosszú ideig s adjon neki erőt, egészséget, hogy tollát a magyar nemzet dicsőségére sokáig forgathassa.

*Polgár Géza.*






Jókai Mihály

1893

K. P.

## SZEGÉNY FARKAS!

ÁT még a gonosz toportyán-férget, a vérszomjas kegyetlen farkast is meglehet sajnálni? . . . kérdezik az én édes kis gyermekeim, a fenti czímet olvasva.

Én bizony nagyon megsajnálтам a nyomorult gonosztevőt; halljátok, miképen esett ez meg velem:

Zajlik a Tisza; csöndes estvén, amikor az utczai zaj már végképen elült, a második utczába, hozzánk az emeletbe is elhallatszik a nagy robaj, csikorgás, nyikorgás, mit az egymást suroló, egymás fölibe kerülő recsegő ropogó hatalmas jégtáblák okoznak.

Olyan rémes azt a sötétben hallgatni. Jaj Istenem! jutott eszembe, ha egy olyan hideg uszó szigetre valami élő lény kerülne, menthetlenül el volna az veszve. Mert ki merészkedne ilyenkor a hatalmas folyamtól áldozatát vissza vivni? Az ilyen bátor hajós az életét és a hajóját vetné kockára, mégsem tudna célzt érni, mert a jégtáblák hajóstim összeborzsolnák.

Másnap alkonyat előtt megint ott állok az ablakban, honnan a folyamra lehet látni, amint észre veszem, hogy a magas véggáton nagy csapat ember verődik össze; mindig többen-többen jönnek, s élénken beszélgetve, karjaikkal hadonázva, a zajló Tisza felé mutatva, lassan haladnak lefelé a folyam mentében.

Rögtön eszembe villant tegnapi gondolatom: Istenem uram, csak nem történt valami szerencsétlenség? Csak nem esett valaki a jeges hullámokba?

Kis bundámat gyorsan fölkapva, siettem le a lépcsőn s pár percz alatt már ott voltam a gáton s kémelve tekintettem ki a félelmes folyamra. Hála Isten, nem láttam egyebet a lassan lefelé uszó jégdaraboknál.

A szívem megkönnyebedett.

De az emberek csak haladtak lassu lépésben a hid felé, s csak mutogattak valamit egymásnak; innen is, onnan is mindig többen-többen csatlakoztak hozzá-

juk, urak, katonák, cseléd-leányok, s mindannyian a hid felé tartottak.

Utánok siettem, s az első emberhez fordultam, akit utólértem; éppen jó ismerősünk volt a Tisza-sorról:

— Adjon Isten jó estét János bácsi! szölitottam meg; ugyan mondja kérem, mi történik itt?

János bácsi figyelmét annyira lekötötte valami, hogy elfeledte köszöntésemet viszonozni.

— Tessék csak arra felé nézni! Valami isten teremtese ott uszik a jégön a!

Szemeimmel az ő kinyujtott karja irányában kutatva, észre vettem, hogy a Tisza kellős közepén, a zajló jég közt, valami sötét tárgy látszik. Ni ni! . . . mozog . . .

— Halli a tekintetős asszony? szölt most János bácsi, s szinte megborzongott mint jómagam; a többiek is egyszerre elhallgattak a nagy beszéddel.

Szívszagató keserves vonítás hangzott hozzánk a jeges viz-árból, mint ha az a szerencsétlen állat (mert most már az esthomályban is tisztán láttam, hogy valami kutya-féle állat uszik ott akarata ellenére) mint ha szegény az emberektől könyörögne segedelmet.

— Vajjon hogy kerülhetett oda a nyomorult pára? kérdezte egy munkás-féle ember.

Mindenki mást képzelt:

— Hát ha hűségös házórző eb, s a kedves gazdája valamiképen beleszédült a vízbe, mondta egy mesterlegény; a hüállat utána ugrott, hogy kimentse, de hiába; nem bírta a zajló jég közt elérni, s maga is végső erejével kapaszkodott föl arra a jégtáblára.

— Vagy ő maga pottyant bele valami hidról a vízbe, s a sürü jég közül nem birt a partra uszni, vélte egy favágó.

— Vagy inni mönt a szögény pára a Tiszára, s nagy szomjuságában nem vötte észre idejében, hogy a jég szakadozik alatta, s a sebös ár jégtáblástól elsodorta, folytatta egy diák a találgatást:

— Vagy pedig vadászni vót a gazdájával, szölt egy puskás ember; a lelűtt ma-

dár a vízbe pottyant, a vizsla-kutya engedelmössen utánna is ugrott, hogy majd kihozi, de vissza mán nem birt uszni a jégtül; tudja Isten, milyen derága állat lehet!

— De bizony nem vizsla ja! kiáltott egy varga-inas, mert én jól látom, hogy bozontos a szőre, farka, a füle mög högyösen föláll!

— Hej, csak itt vóna a flintám, szólt hetykén egy katona, rögtön lepuffantanám! Ne kinlódna tovább a nyomorult pára, motyogta utána, mint ha röstellené, hogy katona létére sajnálja azt a szerencsétlen állatot.

Egyszerre nagy hangon szólt egy szemüveges ur:

— Nem kutya az jó emberek, hanem farkas!

— Lehetetlen! Toportyán-féreg volna? csodálkoztak mindannyian.

— Hát persze, hogy persze! hagyta rá János bácsi. Nádi farkas biz a!

— De hogy nem gyüttünk ra rögvest a vonyításáról?

— Nini! Möglütte mán azt valaki; hogy nyalogati a tomporát!

— Hát persze, hogy halálra hajszolva ugorhatott bele a Tiszába, hangzottak össze-vissza a vélemények; egy jószívű kis lány pedig megjegyezte:

— Nagyon éghetőtt szögénynek a sebe, bizonyosan hűteni akarta.

— Aunye be kár érte, mondta egy vékony gunyában didergő ember. Ehen-e a rabló! Az én pompás melög subámat hordí magán; beh kár azér a finom uri bundáér! Szép pízt mögér ilyenkor télön!

A szerencsétlen vízi utas pedig egyre borzalmasabban vonított, remegő, szaggatott hangon; oda-oda merészkedett az elhagyatott farkas-Robinson az uszó jég-



sziget szélére, de belátva, hogy minden hasztalan: csuszva, imbolyogva, megint és újra csak vissza vánszorgott az uszó sira-lom háza kellős közepére, mint ha ott mégis legbiztosabbnak érezte volna nyomorult

életét, s lekuczorogva, fájó, vérző sebé-t nyalogatta.

Már csak 50—60 lépésnyire volt a nagy hidhoz, a hid lábához, mely majdnem biztos halált jelentett számára.

— Jaj egyenest a hidlábnak sodorja neki az ár! sikoltott egy cselédleány, s egészen elfehéredett az arca.

Lassu méltósággal, a kisebb jégdarabokat utjából könnyedén félre háritva, uszott mind-közelebb a veszedelemhez a nagy jég-sziget — a halálra-itélttel.

A hideg esti levegőt most már egyfolytában hasította rémes vonítása, segélykiáltása; borzalom volt azt hallani. Arrafelé fordulva, meredt, kidülledt, vérbe borult szemmel bámult a hid lábára, mint ha tudta, érezte volna, hogy az ő szomorú-ítékában annak jutott — a hóhér szerepe.

Néma csönd lett a népes parton.

Az én szívem, de úgy hiszem, mindnyájunk szive, hangosan dobogott.

Jaj, rögtön oda ér!

Most egy kavargó örvény kapta meg a nagy jégtáblát s hatalmas erővel néhány-szor megforgatva, egyszerre oda csapta a nagy hid lábához.

Iszonyu recsegés-ropogás, nyikorgás hallatszott, a víz fölesapott a hidig, 10—20 jégtábla torlódott egymás fölé, s a nyomorult toportyán-féreg, a farkas nem volt sehol!... elnyelte a zugó mély ár.

Ki tudja hány birka-mama, hány ártatlan báránka halálos panaszra, párologó vére hatott föl a magasba, míg a mennyei igazság-szolgáltatás megsokalta a vérontást, s ilyen rémes halálra ítélte a telhetetlen gonosz gyilkost.

De én, látva szörnyü végét, mégis azt mondom:

— Szegény farkas!

*Mama.*

### A BOROZÓ JUHÁSZ ÉS A TÜRELMETLEN NYÁJ.

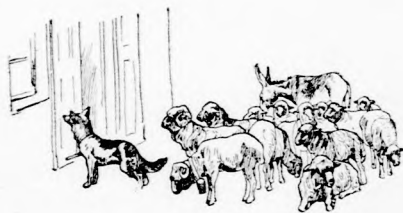
1.



2.



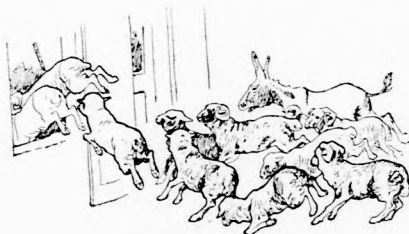
3.



4.

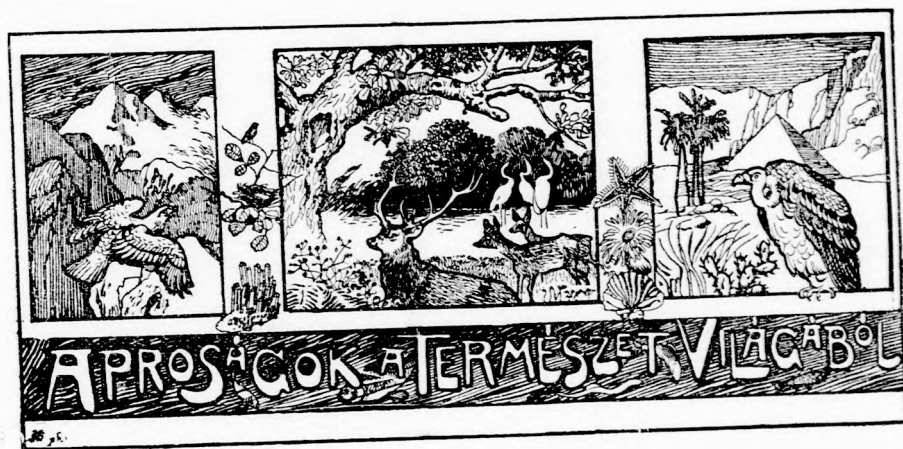


5.



6.





**A pokol követe.** Így nevezik a szerecsenek a vizi-lovat, minthogy ez az otromba, de dühében feket nem ismerő állat roppant pusztításokat szokott köztük végezni, ha megtámadják. Azelőtt előfordult a vizi-ló Egyiptom minden vizében, de a gyakori vadászatok vissza szorították Szudán tartományba és Afrika nyugati vidékeire. Legszívesebben a vízben tartózkodik, de gyakran ki-kijön a rétekre is, ahol 5000 fontos testével végig-hengeregvén a vetéseken, valamennyit tönkre teszi. A szerecsenek törzs-számra szövetkeznek ellene s mégis rettegnek, mert lándzsával nem könnyű dolog elejteni. Még puskával is nehéz ártalmatlanná tenni, mert 50 golyó is alig bírja leteríteni. Száraz-földön nem igen mernek a vadászok rálőni, hanem éjjel csolnak onnannak utánna a folyóba és akkor veszik célba, ha felveti fejét, hogy lélekzetet vegyen. A golyókat a fülébe vagy szemébe kell lőni, mert vastag bőréről a legnehezebb golyó is vissza-pattan. De ha sikerül az elejtése, roppant öröm tör ki a szerecsenek között. Ugrálnak, tánczolnak körüle, dalokban csufolják és előre ujjonganak a jó vad-pecsenyének. Pedig ha egyet rugna a hatalmas, most már csöndes állat, az egész szerecsen-csapatot megsemmisíthetné.

**A legelő ló tisztán szaglása után keresi táplálékát és így a vak ló is veszedelem nélkül tud legelni.**

**Fára kuszó kecskét** gyakran láttak az utazók Afrikában. Janasch 1886-ban az Antiatlasz hegységben egy tíz méter magas fán több, mint husz kecskét látott különböző helyzetben. Némelyek hátsó lábukon állottak egészen egyenesen, mások a galyakon hintáztatták magukat és úgy ették a leveleket. Brehm. Kelet-Szudánban akácz-fákon látott kecskét s egy Schweinfurth nevű utazó azt állítja, hogy olyan kecskéket figyelt meg, melyek egyenesen a fák csucsára másztak és hátsó lábaikon állva, legelésztek.

**A szentjános-bogár fénye.** Ki ne gyönyörködött volna meleg nyári estéken a világító bogarak röpködésében? Olyanok ezek az állatok, mint a csillogó drágakövek és a fényük a legtökéletesebb fényforrás, melyet csak ismerünk. Egy *Tangley* nevű tudós amerikai tanár könyvet írt róluk. Kifejtette, hogy a szentjános-bogár még halála után is hosszú ideig világít, a fény tehát nincs életéhez kötve. Erdékes, hogy zöldes-szinű fényük ott, ahol nincs levegő, kialszik.

**Gyülölködő virágok.** Ujabban azt vetették észre, hogy némely növény jóformán képtelen a másik mellett megélni, mint ha egymással gyülölködésben volnának. Így például, ha rózsát és rezedát teszünk egy üvegbe, fél óra múlva, már észre vehetjük, hogy mind-kettő elszárad és elveszti illatát, míg a többi velük együtt lévő virágok frissek és illatosak maradnak.

PIKI S PUKI  
a vásott két kutyuska.

Piki-Puki egy párocska,  
Rövid lábu:  
Akár csak az idomtalan  
Kis fabábu.  
Négy kis mancsuk nem is jár, csak  
Mászik-kúszik,  
Mellénykójok majd nem hogy a  
Földön úszik.

Puki sötét. Nincsen rajta  
Egy pöttyecske.  
Ő a gazda, Piki pedig  
A menyecske.  
Ki is tűnik asszonykának  
Hüségű:  
Szemöldöke, papucskája  
Arany-sárga.

Éppen a nagy virág-ágyban  
Heverésznek.  
Lesz majd dolga — jaj istenkém —  
A vesszőnek!



Szundikáznak s álmodnak a  
Napsugárban...  
Hogy nincs mersz a komondorban,  
Az agárban!

Hau! — a Puki álmában most  
Vakkant egyet,  
Talán éppen elfogta a  
Vörösbegyét.  
Rá szállott egy vakmerő nagy  
Rabló darázs.  
Happ! — oda a tündéri szép  
Alom-varázs!

Hopp!... mi volt az? Mi kotoráz,  
Kapar ottan?  
Kaffant Puki: »Fékom adta!  
Csak álmodtam?«  
Piki már a laza földet  
Assa-túrja,  
Vakond ur a föld alatti  
Pinczét fúrja...



Vakondok ur már ut-vesztőt  
Kaparhatott;  
Hajrá Puki!... tartsunk egy kis  
Vadászatot!  
Vakond urat büszkén visszük  
Be az úrnak.  
— Jaj jaj! Minden virág-ágyat  
Össze túrnak!

Túrnak-fúrnak, kaparásznak...  
Rajta, rajta!  
Hol van az a rontó-bontó  
Vakond-fajta?  
Vakond urnak van magához  
Való esze,  
Titokban már rég elillant  
Messze-messze.

Piki s Puki virtuskodva  
Kapar tőr-fűr,  
Mind hiába!... a föld alatt  
Vakond az úr!  
Nem is sejtik a sok titkos  
Egér-utat...  
Piki, Puki: vakond nektek  
Fügét mutat.

Rontom-bontom! Törtök-förtök,  
Meg sem álltak,  
Kis baj miatt rettenetes  
Kárt csináltak.  
Piki, Puki a virágok  
Sirját ássa,  
Szív-szaggató a szegények  
Jajgatása.

Holt virágok takarják a  
Csata-teret,  
Meghallotta a kertész a  
Nagy keservet.  
Piki, Puki bár a czéczót  
Megorrolta,  
Kertész bácsi bundájukat  
Kiporolta.

Mama.





## FEJTÖRŐ.

### Fogas kérdések.

1. Ki az, aki a világ negyedrészt megölte?
2. Fában áll, egyre beszél és senkisémet felel neki. Mi az?
3. Hogyan helyezhetünk el égő gyertyát úgy, hogy mindenki lássa, csak egy nem?

### Találós versek.

1.  
Könnyű kérdést adok néked:  
Nem forró és mégis éget.

2.  
Ismerek én olyanokat,  
Kik a szélről soh'se félnek,  
Mert csakis a szélből élnek!

3.  
Felül hegyes, alul széles,  
Jaj be csinos, jaj be édes!

4.  
Az apja még alig él,  
Fia máris ultra két.  
Szalad jobbra, szalad balra,  
Fel a házra, fel a falra,  
Felhőt fú a szálló szélbe,  
Nem szakítja utját félbe.

### Furcsa természet-rajz.

Az, akire a szó első része illik, különösen akkor sajnálatra méltó, ha még kicsiny gyermek. A második részről is elmondható olykor az, amit az első jelöl, de az bizonyos, hogy ez a második rész sohasem fú. A harmadik rész nélkül nincs az első sem, de a másodiknak különös ékessége. Az öregség mindkettőt megfoszthatja tőle. Az egész, tudniillik az első, második és harmadik rész együttevége: növény.

### Négyzet-rejtvény.

*n	a	f	e	r	é
i					m
d					a
k					ny
m					m
n	i	a	i	l	ny

A fenti koczkákban rejtőző közmondás első bötűjét csillag jelöli.

### Történeti-rejtvény.

Melyik híres magyar vezér neve hangzik balról jobbra és jobbról balra olvasva ugyan-ugy?

### Betű-rejtvény.

a	a	a	
A	A	a	k
a	a	a	& t

### Számtani feladat.

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Ezek a számok úgy helyezendők el ismét három sorban, hogy felülről lefelé és balról jobbra összeadva, minden sor 15-öt adjon eredményül.

A megfejtők között, a kihuzott nevek sor-rendjében 3 korona-, 5 korona- és 8 korona áru könyvet sorsolunk ki jutalom-díjúl.

## A VILÁGÍTÓ KUTÁGAS

Irta Mendelényi Béla.

(Vége.)

**A** NAGY zene-bonára azután csak elérül ám a Saskirály is és ugyan tudakolja, hogy mi van itten?

Mondják azután a cselédi, hogy a kis ember minden áron be akar jutni a várba, mint hogy ő minden áron a királlyal akar beszélni.

— Mit akarsz hát, te kis ember? kérdezte a Saskirály Ferkótól.

— A kecskéimet, mondja Ferkó.

— Micsoda kecskéket?

— Amiket elloptatok ma egy hete tőlem.

— Elloptunk? Hogy mered azt mondani, he?

— Bizony nem is ajándékba kaptátok, venni sem vettétek.

— Hát te nem tudod azt, te kis semmiházi, hogy a sasok királyával beszélsz?

— Ha felséged a sasok királya, tenne hát legalább igazságot és adatná vissza az elorzott kecskéimet.

— Ugy bizony! dörmögött a medve.

— És ha én e helyett azt mondom, hogy vasra veretek? kiáltotta a király és már intett a test-őreinek, hogy elő a vassal!

Hanem akkor csodálatos dolog történt. Megszólalt ott alant a világító kutágas. Valósággal zengett a szava amint mondá:

— Azt nem engedem!

Hü! Mindenek elnémultak a nagy csodálkozásban. A kutágas megszólalt! Nagy dolog, ha a kutágas is beszél!

Csak a Saskirály kockáztatta meg a szólást:

— Mért ellenzed, kutágas?

— Mert a fiunak igaza van. S ha nem elégited ki, hát tudd meg: minden vadászt nyomodra vezetek s minden golyónak utat mutatok hozzád!

— Isten őrizz! mondta megszeppenve a Saskirály. Inkább fordult Ferkóhoz: ezüst kell-é, vagy arany?

— Fölségedre bízom, mondta Ferkó.

— No hát legények, fordult cselédjeihez a Saskirály, mindegyik egy zacskó arany-

pénzt vesz a csőrébe és itt sorakoztok a palota előtt! Ti pedig, fordult Ferkóhoz, ha már ennyit fáradtatok, kerüljétek beljebb.

Azzal aztán bevezette őket a várkastélyba. Bizony, ha galyból háncsból állt is ki, csak hatalmas hodály volt az mégis! Hiszen, uram Teremtőm, a Saskirály csak nem lakhat csősz-kunyhóban? De bizony tereméből terembe nyílt az ajtó, meg mindenik szobában négy tulipántos láda és két muzsikáló óra is volt.

Ferkó alig győzött eleget csodálkozni azon, amit látott. Mikor végtére végig jártak már minden szobát, az utolsóban csak fölterített a saskirály és módos traktával állta a vendégséget. Levest négyfélét hordtak, meg marczipánt evett ott még a legkisebb lovászyerek is.

Óreg éjfélig állt ilyen a lakoma, akkor azután elköszönt a király, de Ferkó is lepihent az egyik szobában, kacsapellyel tömött párnákon.

Nem csoda, ha úgy elnyomta az álom, hogy se látott, se hallott. Még arról sem tudott semmit, mikor négy sas szép halakban megfogta a derékaj négy sarkát és azzal kirepültek a várból és vitték-vitték Ferkót, sebes repüléssel, hegyen völgyen által, egyenest haza. Utánuk zugott sebes repüléssel negyven másik sas, de mindnek ott csörgött a csőrében egy zacskó arany. Mikor aztán pirkadattal elérték a falut, ott mindjárt a Mihók Pálék portája iránt, a libalegelő szélén csak letettek Ferkót, mellé pedig a negyven zacskó aranyat és azzal vissza szálltak.

A nap már jó magasan járt, mikor végre Ferkó fölébredt. Csak dörzsölte a szemeit, csak nézett jobbra-balra, de bizony csakugyan a libalegelőn ült és csakugyan ott volt mellette negyven zacskó, de mind jó veretü körmőczi arany.

— Még sem álmodtam hát, gondolta Ferkó, azzal sietett be a faluba.

A faluban meg már nagy volt a rémület. Hogy is ne! Egy hét óta se kecske, se pásztor. A dobos egyebet sem dobolt nap mint nap, mint azt, hogy: »Tiz véka-



A »KIS LAP« LXIV. köt. 7-ik számában közölt rejtvények megfejtését beküldték még: Vadász Béla, Arva Erzsike és Laczkó, Dávid Katóka, Reichel József, Wolf Stefánia, Fayer Pál és Kató, Haas Sándor és Lajos, Steinmann Vilma, Kiss Katinka, Kohn Jenő, Fröhwrth Margit, Grosz Stefiike és Radó, Gál Jankó, Pap Liliike és Gizike, Hertelendy Márta, Lili és Andor, Ordódy István, Szenes Ilonka és Klári, Lesska Margitka, Conrad Jolán, Büchler Helénke és Jenő, Palánszky Ilonka, Markovics Sárika, Szamek Irén, Gyóry Gyula, Neuhauser Rózi és Imre, Bruck Miksa, Jákó Margit és Micziike, Bibel Liszka, Feymann Pista, Kozma Margit, Vargha Zoltán, Komlóssy Eliz és Dezső, Wertheimer Pali, Schwarz Emmy, Kovács Nóra, Epstein Erzsike és Pál, Medveczky Margitka és Sandorka, Rosenfeld Vilma, Dukesz Barna, Hatschek Adrienne és Hugó, Gerbert Palika, Kiss Géza és Jenő, Pattantyús Erzsike, Németh Margit és Zsófiika, Balázs Iduska, Császtvay Ida és Macza, Aczél István, Dávid Katinka, Vécsei Panni, Falk Bódog és Lajos, Goldmann József és Mihály, Vajda Valér, Flór Annicza, Faragó Ilonka, Dominnig Ilonka és Erzsike, Blau György.

— **Olvassátok!** —

\*

**Forgó bácsi tíz parancsolata.**

1. *Leveled papirosa sima szélü legyen és tiszta.*
2. *Irkából tépett papirosra levelet ne írj.*
3. *Levelet be ne porozz, be ne poczázz.*
4. *Leveleden mindig rajta legyen a kelet napja és helye.*
5. *Ami a szerkesztőnek szól (közlés, megfejtés, gyűjtés), azt ne küldjed a kiadó-hivatalba.*
6. *Ami pedig a kiadó-hivatalnak szól (előfizetés, pótló számok végetti felszólalás, bekötőtáblák, régi számok vagy kötetek megrendelése) azzal ne fordulj hozzám, a szerkesztőhöz.*
7. *Leveled papirosa ne legyen rikoltó színü, se illatos.*
8. *Csak fekete tentát használj írásra.*
9. *Ismeretlen s csakis családi körben járatos beczéző nevet ne használj.*
10. *A szerkesztőségbe intézett levél állandó czime legyen: **Forgó bácsinak, a „Kis Lap“ szerkesztőjének.***

*Aki e tíz parancsolat ellen vét: magára vessen, ha levelét nem veszem figyelembe, vagy ha levele más iratok közé vegyülvén, elkallódik.*

F. b.

**FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.**

Doroszlai Pista. Lám, hogy igaznak vált be, amit ebben a rovatban már többször említettem, hogy nagy »becsapás« volt az a villamos-jegy história. Csak arra szolgált, hogy az iskolás fiukat, lányokat elterelje a köteles szorgalomtól. — **Heftý Paula.** Kedves kis tréfa. Némi szükséges átdolgozással megjelen. — **Deutsch Jozefa.** Betegségem miatt a rég várt látogatókat szerencsésen el is mulasztottam. De majd kártalanítom magam. — **Zathureczky Irmuska.** Nagyon régi az, kis lányom. — **Sommer József.** Nagyon is könnyü. — **Szuper Ilonka.** Már, kedvesem, teneked Budapestre jönnöd nem oly nehéz, mint nekem tihozzá-

tok. Pedig olyan édesen hívsz, hogy akár gyalog-szerrel is fölkeresnélek. De hát ki tudja? Nincs annak a lehetősége kizárva. Öllelek. — **Z. B.-né.** A Pista gyerek levele az ő megtért egészségének lesz kedves hirádoja. Az ő mamájának leánykori neve? — **Rorák Editke.** Mind a kettőt köszönettel fogadom. — **Kállay Helén.** Szívesen lát-lak. — **G. Hunyady Ferencz.** Hallgassa meg Isten a te jó kívánságodat. — **Szenző István.** Akár hogyan forgatjuk, nem Jozsef az, hanem József. A másodikát besoroztam. Résztvéteért fogadd meleg köszönetemet. A többire nézve a kiadó-hivatal ad fölvilágosítást. — **Faragó Ilonka.** Szívesen fogadom most is. — **Fayer testv.** Ügyesnek ügyes a rejtvényetek, de a tartozó szerénység nem engedi közlését. Az irástokkal egyötök sem lehet nagyra. Ugy látszik: egymást csiklándozzátok amikor irtok. — **Farkas Piroška.** Már azt megjegyezhetted volna te is, hogy elmaradt számokért nem hozzá, a szerkesztőhöz, hanem a kiadó-hivatalhoz kell fordulnod. Levelkedet oda küldöttem. — **Róna Tibor.** A kedves megemlékezést szívből viszonzom. — **Gál Jankó.** Öszinte, igaz részt veszek a te fájdalmas veszteségedben. Kérésedre már a multkor válaszoltam, hogy a sorsolásra vonatkozó minden panaszt vagy kérést figyelmen kívül hagyok. — **Kovács Nóra.** Régi az a rejtvény. Erre mifelénk tavaszias idő jár. — **Czombosy Vilma.** Nem egészen tiszta előttem az a milliós történet. Különbén a 999,999 koronát s 99 fillért már bátran szabad egy milliónak mondani. — **Conrad Jolán.** Örömmel nézek a levél elé, mely nekem a te gyógyuládat is fogja jelenteni. A te titkárodat szívből köszöntöm. — **Geréb Lajos.** A kiadó-hivatalba küldjed. Onnan majd átszolgáltatják nekem. Papirosod széle pedig nyitratlan ne legyen! — **Tinkovits Mariska és Tívi.** Csak adjatok érdemes okot a válaszra, igen szívesen üzenek. Lakó-helyet nem szabad rövidíteni. A »Pozs.« mit jelent? Lehet Pozsega, lehet Pozsony, de lehet Pozsor is. Mindig örömet fogadlak téged is, soraidat is. — **Wärmer Erzsike.** A »Forgó bácsi Színháza« cz. gyűjtemény két kötetében bőségesen válogathatsz hosszabb és rövidebb darabokban. Kapható az »Athenaeum« könyvkiadó-hivatalában. Külön levél-írára nem érkezem. — **Pecz Erika.** Helyre kis lány vagy, hugám. — **Vargha Zoltán.** Ennyi fáradsággal, amennyivel megírtad második leveledet, megismételhetted volna kérdéset, amelyre nem emlékezem. — **Löhl testv.** Majd csak előkerülnek Roszcsont Ferke, Rontó Pál, Vad Laczi s Kóza Dani is. Most, ugy hallom, szorgalmasok. Csak azt nem tudni, hogy miben. — **Dukesz Barna.** Akinek neve nincs ott, annak sorait nem is vettem. Nevet olvashatóan illik írni. — **Szigriszt Andor.** Lehet. — **Ledermann Simon.** Nem szükséges. — **Németh Margit és Zsófiika.** Kettejét besoroztam. — **Gruber Clotilde.** Az egyik megjelen. — **Császtvay testv.** Hála az Égnek, már javulóban van a beteg. — **Röck Szilárd.** A méltán kiérdemelt jutalmadnak örvendek én is. — *Több levélről a jövő számban.*

**LEVELEZÉS.**

*Follinus Kornél* (Bpest, II. Zárda-utca 51.) tájképes lev. lapokat szeretne váltani olvasó társaival. — *Vertán Mariska és Nellike* (Bánhegyes) *Heggyessy Sandival* szeretnének levelezni.

Társ-szerkesztő **ROBOZ ANDOR.**

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.  
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat Budapesten.